ఆంధ్రజ్యోతి వీక్లీ; దీపావళి 1974)

పనికిరాని కథ

రేడియోలో టైమ్ చెప్పేడు "టోమాటైమ్" అంటూనూ. సరిగ్గా ఆ టయిముకి తలకి అది రాసుకుంటే తెల్ల వెంట్రుకలు నల్లగా వున్నట్టవుపిస్తాయట.

రోజూ మా ఆవిడ నన్ను నిద్దర్లేపే టైమది. "లేవండీ- టయిమయిందీ" అని వీలున్నంత గోముగా పలకరించే గుడ్మార్నింగ్ టైమది. నేను మొహం కడుక్కోకపోయినా నా పక్క దగ్గిరికి మా ఆవిడ కాఫీ తెచ్చిచ్చే టైమది.

నేను బద్ధకంగా అట్నించిటు ఒత్తిగిలితే, ఊడిపోయినన్ని ఊడిపోగా,

నా నెత్తిమీద మిగిలిన వెంట్రుకల్ని,

మా ఆవిడ ఒక్కసారి అట్నించిటు కలియబెట్టి "అబ్బే రోజు రోజుకీ చిన్న పిల్లాడయి పోతున్నారు. లేస్తారా, కాఫీ పట్టుకు పొమ్మంటారా?" అనేసే టైమది.

కాఫీ వెనక్కి పట్టుకుపోతే మళ్ళీ ఎప్పుడొస్తుంది?

అబ్బో, చెప్పలేం.

మొహం కడగాలి గెడ్డం గియ్యాలి - మేడదిగి లావెటరీకి వెళ్ళాలి - అట్నుంచొచ్చి స్నానం చెయ్యాలి.

అప్పుడొస్తుందా కాఫీ.

కనక -

తెచ్చిన కాఫీ వెనక్కి పట్టికెళ్ళనియ్య కూడదు. ఎం చేతంటే వాడెవడో సామెత చేసేడు కూడాను, బిట్వీన్ ది కప్ ఎండ్ ది లిప్ దేర్ మేబి మెనీ ఎ స్లిప్ అని.

కాఫీ తాగుతున్నాను.

తాను కలియబెట్టేసిన నా జుట్టువేపు చూస్తోంది మా ఆవిడ. తన మనస్సులో ఏం ఆలోచనలు కలియబెట్టుకున్నాదో మరి తెలియదుగాని, "ఏమండీ" అని ప్రశ్నార్థకంగా పలకరించింది. "చెప్పు!" అన్నట్టు కప్పు అంచుమీంచి చూసేను.

"జుట్టుకి రంగేయించు కోరాదుగండీ?"

"ఎందుకూ?"

"ఎందుకేమిటీ? పండిపోతున్నాది రోజుకి గుప్పెడేసి చొప్పన!"

"పండితే పండనీలేవే!"

"అలాక్కాదు. నేనెందుకు చెప్తున్నానో కొంచెం ఆలోచించుకోండి."

"పోదూ, గొడవా!" అంటే కప్పు చేతిలో పెట్టేసి పారిపోయింది. హాల్లో నిలువటద్దం "హల్లో" అంటూ పలకరించింది.

"హవ్వార్యూ, ఓల్డ్ బోయ్" అన్నట్టయింది.

గబగబా దువ్వెనతో జుట్టుని మామూలుగా చేసేను.

దువ్వేసుకుంటే కొంచెం నల్లగా కనిపిస్తుంది అక్కడక్కడ.

పరవాలేద్లోయ్ అనిపిస్తోంది.

జుట్టుకి రంగేసుకోవాలేమో అన్న భయం తగ్గిపోతుంది.

"టైమెంతయింది?" అని కేకేశాను.

"ఇప్పుడే కదండీ రేడియోలో చెప్పేడూ" అంటూ వచ్చింది మా ఆవిడ.

"ఏమిటి చెప్పేడు?"

తలకి అదేదో నూనె రాసుకునే టైమైందట. అని తన ఐడియాని మరో మారు బలపర్చుకునే ధోరణిలో చెప్పింది.

నేను ఖాతరు చెయ్యలేదు.

ఎనిమిదై పోయిందన్నమాట. అరగంటలో బయల్దేరితేగాని బండందదు. టిఫిన్ తయారైందా?" అన్నాను.

"ఆ"

బెజవాడా, హైదరాబాదూ వెళ్ళాలి.

ఎనిమిదీ యాభయ్యయిదుకి రైలు.

రాజమండ్రి చేరేసరికి రెండవుతుంది.

మా బావమరిది రాజమండ్రి రైల్వేస్టేషన్లో గుమస్తా. బండికి వచ్చి కలవ మని మూడ్రోజులనాడే ఉత్తరం రాసేను. ఒస్తాడు. తెరిచుంచిన పుస్తకాలు, న్యూస్ పేపర్లు అన్నీ సర్దుకున్నాను.

కార్నర్ సీట్లో పరుచుకున్న దుప్పటీ బాగా నలిగిపోతే అదోమాటు తీసి దులిపి సరిగా వేసేను.

స్టేషన్లో బండాగుతోంది. మా బావమరిది ప్లాట్ఫారంమీద నుంచుని నా కోసం బండంతా వెతుక్కుంటాడు.

నేనే లేచి కంపార్టుమెంటు గుమ్మం దగ్గర నిలబడితే—

పని సులువై పోతుంది—

అనుకుంటూ లేస్తున్నాను.

బండి ఆగింది.

"తాతగారూ, దిగిపోతున్నారా?"

వెళ్ళి పోతున్నాను గుమ్మం దగ్గరికి

"మిమ్మల్నే"—

అటు తిరిగి చూసేను.

నన్నే—

నా ఎదుటి కార్నర్ సీట్లో

నలభయ్యేళ్ళావిడ కూచుందిగా, నలుగురు గడుగ్గాయి పిల్లత్తో!

ఆవిడ—

నావేపే చూస్తోంది,

తాతగారూ అని పిల్చింది—

నన్నేనా అని అనుమానంగా అటూ ఇటూ చూసేను,

నన్నే—

ఇంకెవరూ లేరక్కడ.

"దిగి పోవడం లేదండీ—" అన్నాను.

"మరేమీ అనుకోకపోతే తాతగారూ, ఈ మరచెంబుతో నీళ్ళు తెచ్చి పెట్టూ? పిల్లలు దాహానికి గోల్చేస్తున్నారు!"

అంటూ చెంబు అందించింది,

ఒక్కసారిగా నిర్ఘాంత పోయేను.

వెంటనే సద్దుకున్నాను కూడాను.

"అయ్యో దానికేం భాగ్యం, ఇలా ఇవ్వండి!" అన్నాను.

చెంబందుకున్నాను.

ఆ క్షణంలో నాకావిడమీద వాత్సల్యం లాంటిది కలిగితే బాగుణ్ణని పించింది.

"నీళ్ళేనా తల్లీ! ఈ వృద్ధుడు నీకామాత్రం సాయానికి అందగా వుండ

గలడమ్మా! నువ్వు నిశ్చింతగా వుండు తల్లీ" అని ఆమెను పొదివి పట్టుకుని వీపు నిమిరి చెప్పగలిగితే బాగుణ్ణు....

కాని అది ఎలా జరుగుతుంది.

నాకు ముప్ఫయ్యయిదో యేడు నడుస్తోంది.

తల పండిపోతోంది.

అదిచూసి నాకు నలభై అయిదేళ్ళు దాటాయనుకోవచ్చు. కాని నలభై ఏళ్ళావిడ తాతగారూ అని పిలవ్వలసినంత వార్ధక్యం కనబడదు.

పండుతున్నది తలవొక్కటే.

చర్మం మీది నున్నదనం, అవయవాల్లోని దారుఢ్యం, కంఠస్వరంలోని స్పష్టతా....

ఇవేవి గమనించకుండా వున్నా ఆవిడ?

పోనీ నా వేషం చూడరాదా?

డార్కు కలర్ పెనామా ఫేంటు తొడుక్కున్నాను.

దానిమీద.

నూటికి యాభైపాళ్ళు బనీను కన్పించేటట్టుగా

నూటికి నూరుపాళ్ళు టెర్లిన్ చొక్కా తొడుక్కున్నాను.

అప్టు డేటు మోడలు నల్లడయల్ రిస్టువాచీ ధరించాను కుడిచేతికి.

అదీ చూళ్ళేదా?

నే చదివే పుస్తకాలు కూడా.

భగవద్గీతలూ కాదు, బ్రహ్మసూత్రాలు కావు.

ఉపనిషత్తులు కావు ఉపన్యాస వేదాంతాలు కావు.

మామూలుగా యువతీ యువకులు చదువుకునే రంగురంగుల పత్రికలే.

పోనీ నాకు లాంగ్ సైటువల్ల సంక్రమించవలసిన చత్వారపు కళ్ళ జోడైనా యింకా రాలేదు.

ఇన్నిటిద్వారా నేను తాతగార్ని కానని స్పష్టంగా కనబడుతూవుంటే కేవలం జుట్టుచూసి.... అదేదో ఆత్మసౌందర్యం గమనించిన దాన్లాగా నన్ను తాతగారూ అని పిల్చింనంటే తనకి నామీద వున్న గౌరవాన్ని తెలియజెయ్యడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుందనుకోడమా? లేక సుంచెంబు పోకుండా జాగ్రత్తపడుతున్న దనుకోడమా?

* * *

బెజవాడలో.

పుస్తకాల పబ్లిషర్ శాస్త్రిగారు స్టేషను కొచ్చేరు.

సాదరంగా స్వాగతమిస్తూ నన్ను స్టేషన్నుంచి టౌన్లోకి రవాణా చేసేరు.

నేను ఆఫీసు పనిమీద వొచ్చేనని సాయంత్రం షాపుకొచ్చి కలుస్తాననీ చెప్పేను. వాళ్ళ పుస్తకాల షాపుకి వెనక వేపుండే గదిలో నాకన్నిటికీ వసతిగా వుంటుందనీ అక్కడే వుండమని అన్నాడు.

"ఎందుకు లెద్దురూ మీకు లేనిపోని శ్రమ.మా వొదినగారింట్లో వుంటాను" అన్నాను.

"అదేం కుదర్దు సార్. రాక రాకొస్తారు. ఏవో కథలూ కాకరకాయలూ మనం మాట్లాడుకోవలసినవి చాలా వుంటాయి. మీరు మాషాపు వెనకాల గదిలో వుండాల్సిందే! భోజనానికో చుట్టపుచూపునో కావాలంటే మీ వదినగారింటికి వెళ్ళొచ్చులెండి".

* * *

మర్నాడు పగలంతా ఆఫీసుపని చూసుకొని పెందరాళే మా ఒదిన గారింట్లో భోజనం చేసేసి రాత్రి ఎనిమిది గంటలవుతుండగా శాస్త్రిగారి పుస్త కాల షాపుకి చేరేను.

"ఈయన నీలకంఠంగారు. అమలాపురం" అని ఒకాయన్ని పరిచయం చేసేరు శాస్త్రిగారు. "ఈయనే రామగోపాలంగారు" అని నన్నాయనకి చూపిం చేరు.

కొత్తాయన వేపు చూశాను "నమస్కారమండీ" అంటూ.

అరవై ఏళ్ళుంటాయాయనకి

ఎమ్మేల్యే అంచు నేత పంచె కట్టాడు.

కోరా ఖద్దరు కమ్మీజు తొడుక్కున్నాడు,

బ్లీచ్ చేసిన ఖద్దరుకండువా చొక్కాపైన జీరాడుతోంది.

"నీలకంఠంగారికి అన్నిరకాల సాహిత్యం ఇష్టమే. ఇటు కథకులూ, నవలా కార్లూ, అటు పద్యాలవారూ, గేయాలవారూ అందరూ వారికి మిత్రులే. నాటక రచనమీద స్టేజీ నటనమీద అభిరుచి, స్వయాన నటులుకూడాను" అన్నారు శాస్త్రిగారు.

"చాలా సంతోషమండీ మిమ్మల్ని కలుసుకున్నందుకు!" అన్నాను.

కాస్సేపు అదీ ఇదీ మాట్లాడుకున్నాం.

ఓ ముప్ఫయ్యేళ్ళ సాహిత్యం మామధ్య తెరలు తెరలుగా దొర్లిపోయింది. నేను చిన్నప్పుడు చదివిన పాత పుస్తకాలు, మానాన్నగారు మాఇంట్లో జాగ్రత్త పెట్టిన నలభయ్యేళ్ళనాటి సాహిత్య మాసపత్రికలు నాకెంతో సాయం చేసేయి నీలకంఠంగారితో సమానంగా సాహిత్య చర్చ చేసేటందుకు.

"తమది విజయనగరం అన్నారు కదూ" అన్నాడాయన వుండుండి.

"అవునండీ"

"అక్కడే చదువున్నాను"

"మరేనండీ"

తమకి సంగీతంలో తగు మాత్రం ప్రవేశం వుందని కూడా శాస్త్రి చెప్పాడు.

"ఆ యేదోలెండి." అయినా విజయనగరంలో ఓ పదేళ్ళుంటే సంగీతం. అదే వంట ఒట్టేస్తుంది లెద్దురూ" అన్నాడు తప్పంతా విజయనగరందే అయినట్లు

"ఇచ్ఛ వుండాలికదా." అన్నాను.

"తమకి ఆదిభట్ల నారాయణదాసు గారు బాగా తెలుసనుకుంటాను" అన్నాడాయన.

"లేదండి. నేను ఐదో క్లాసులో చదువుతున్నప్పుడే ఆయన పోయారు."

"పోనీ వీణా రమణయ్యగారు?

"అబ్బే ఆయనింకా పూర్వమే పోయాడు కదండీ"

"ఏదో అల్లా అంటారు గానీ మీకు వారు తెలికపోవడమేమిటి అని కళ్ళు సన్నగాచేసి నవ్వాడాయన. "గొప్పవారితో పరిచయం సాంగత్యం. వుండీ కూడా లేదంటున్నారంటే అది కేవలం విద్య ఒసగిన వినయాన్ని సూచిస్తుందతే" అన్నాడాయన.

అపుడు తెలిసింది, గొయ్యతవ్వుతున్నాడా నాయనా అని.

నయంనేనుప్రగల్భానికి పోయి ఏ శ్రుత పాండిత్యమో ఆధారం చేసుకుని నారాయణదాసుగారు నాకు తెలిక పోవడమేమిటి? హరికథా పితామహుడు కదా. ఆయన! ఆయన గజ్జెకట్టి బల్ల మీద కదను తొక్కడంటే—" అని అలాటిదేదో అనుంటే ఈయనగారునన్నుతిన్నగాతీసికెళ్ళి అడిదం సూరకవికో ఆనందగజపతి మహరాజులు గారికో సమకాలికుణ్ణి చేసేసి నాపుట్టుక 1885కి లాగేసేవాడే.

ఇహ కలియబడక తప్పదు." అయ్యో! మీరేమనుకుంటున్నారో ఏమో కాని నేను మాత్రం మీరనుకుంటుటన్నంత వయోవృద్ధుణ్ని కానండోయ్. నేను పుట్టింది 1932 లో "అన్నాను.

"హ హ్హ హ హ్హ హ్హ! పంధొమ్మిది వందల- ఎంతన్నారూ, ముప్ఫయి రెండా? ఇంకానయం, నలభై రెండన్నారు కాదు! బలే హాస్యంగా మాట్లాడతారే మీరు!" అని నేనేదో చెప్పబోతూ వుంటే కూడా చెయ్యి అడ్డం పెట్టేశాడు.

*　　　*　　　*

మర్నాడు బెజవాడలో పని పూర్తవుతుంది. అయ్యాక హైదరాబాదు వెళ్ళాలి, బస్సులో వెళ్ళడానికి టిక్కెట్టు రిజర్వుచేసుకున్నాను. ఒంటిగంట న్నరకి బస్సు.

పదకొండున్నరకి ఆఫీసు పని పూర్తియింది. మా తోడల్లుడుగార్ని వెంట బెట్టుకుని హడావుడిగా వాళ్ళింటికి చేరాను.

మా వొదినగారు లోపలి గదిలో ఎవరో వొక భద్ర మహిళను పీటవేసి కూర్చోపెట్టి ఆవిడతో బాతాఖానీ కొడుతోంది.

"పొరుగింటావిడ! పుస్తకాల పిచ్చి ఇంతా అంతా కాదీవిడకి" అని మా తోడల్లుడుగారు నా చెవి కొరికారు,

మేం లోపలికేళ్ళేలోగా మా వొదినగారు కూడ ఆవిడ చెవి కొరికినట్టు న్నాది, నేను తన మరిదినని" చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ లేచి నిలబడ్డాదావిడ,

"మీ మరిదిగారంటే మీ సత్యభామ నిచ్చేరా?" అన్నదావిడ చిన్న గొంతుకతో.

"ఆఁ ఆయనే అన్నట్లు చెప్ప మరిచాను, ఈయన మా ఆయన పనిచేసే డిపార్టుమెంట్లోనే ఆఫీసరు?" అంది మా వొదినగారు?

"అలాగాండి"

"ఆ తరువాత- కథలు రాసే రామగోపాలం ఈయనే?"

"అయ్యబాబోయ్" అందావిడ "మీర్రాసినవి చాలా చదివేనండోయ్?" ఇంతలో మా తోడల్లుడు గారు కలుగ జేసుకొని "అర్జంటుగా, ఆయనకి భోజనం పెట్టు, అవతల బస్సుకి టైమైపోతోంది" అని మా వొదిన మొహం మీద నాలుగు చిటికెలు వేసేరు. లేకపోతే అప్పటికప్పుడు నాకో అభినందన సభ తయారైపోయేదేమో.

"వెళ్ళొస్తామ సుబ్బలక్ష్మిగారూ........ అది సరే కాని చిన్నమాట. ఇలా వస్తారు? అంటూ ఆవిడ బైటికి దారి తీసింది.

ఒక్క నిమషం లోనే కాళ్ళూ, చేతులూ, మొహం కడిగేసుకొని, భోజనానికి నా ఆలస్యం ఏమీ లేకుండా తయారైపోయేను. ఇంతలో మా వదినగారు పళ్ళన్నీ కనబడేట్లు నవ్వుతుంటూ వొచ్చిందింట్లోకి.

"ఏంటీ కులసా?" అన్నాను.

"కులాసే మరి! ఇటు ధనసంపాదన. అటు కీర్తి అన్నిటికీ మించి గౌరవం ఇన్నీ వున్న భాగ్యవంతుడి వయాకపు కులసా కాదు మరి?" అన్నాది మా వొదినగారు.

"ఆవిడెవరో బైటకి పిల్చి చెబితేనే గాని నీకు గుర్తురాలేదులా వుంది, నా భాగ్య మంతాను" అన్నాను.

"అంతే అంతే" అని ఇంకా నవ్వుతుంటూ సంభాషణ మా తోడల్లుడుగారితో సాగించిందిమా వొదినగారు.

"మా సత్యని మాణిక్యమ్మగారి తమ్ముడికి చేసుకుంటారేమోనని పెళ్ళిచూపులకి పిల్చుకొచ్చేం మీకు గుర్తుందా. తాడేపల్లి గూడెంలో."

"అదేమో నాకు జ్ఞాపకం లేదు. మీ అక్క చెల్లెళ్ళకి వొచ్చినన్ని సంబంధాలు భూప్రపంచం మీద ఎవరికీ వచ్చుండవు. అవన్నీ ఎవడికి జ్ఞాపకం!" అనేశాడాయన.

"అప్పుడు మాణిక్యమ్మగారి తమ్ముడు నల్లగా వున్నాడని మా సత్య వొద్దంది గుర్తులేదటండీ?"

"అయితే అవును కాబోల్లేస్తూ, ఇప్పుడదంతా ఎందుకు? ఓ పక్క బస్సుకి టైమైపోతుంటే!" ఆయనింకా పుస్తకాల షాపుకెళ్ళి పెట్టే, బేడా సర్దుకోవాలి కూడాను. తొందరగ వొడ్డించమంటూ వుంటే!"

"అదికాదు" అంటూ వడ్డనకి ఏర్పాట్లు చేస్తూనే- "అందర్నీ కాదని ఈ ముసలాయనకిచ్చి చేసేరుటమ్మా పిల్లనీ, రెండో పెళ్ళా, మూడో పెళ్ళా అని అడుగుతోందండీ మాణిక్యమ్మగారు," అని మళ్ళా నవ్వింది మా వదిన.

"మతి పోయిందేమిటే? రెండో పెళ్ళెవరికి? ఆవిడంటే అన్నాది కాని నువ్వు మళ్ళీ చెప్పడమేమిటి, నోరుముయ్యి" అన్నాడు మా తోడల్లుడుగారు.

నిజమే మరి___

నేను తోడల్లుణ్ణే కాక, ఆఫీసర్ని కూడాను.

మా వొదిన నాతో సరాగాలాడితే ఆడింది గాక! ఆయనెక్కడాడుతూ కూచోగలడు?

*　　*　　*

హైదరాబాదు చేరేను.

సత్యప్రసాద్ ఇంట్లో దిగుతానని అతనికి రాసేను.

బస్సుదిగి ఆటోచేసుకుని చిక్కడపల్లి వెళ్ళాను.

సత్యప్రసాద్ యిచ్చిన ఎడ్రస్‌ను బట్టి, వీధి నెంబర్ని బట్టి ఆ ఇల్లూ వెతుక్కున్నాను.

దొరికింది, అతను రాసిన ఆనవాలు—

మెయిన్ గేటుమీద చెక్కబోర్డు దానిమీద తెలుగక్షరాలతో వి. సాంబమూర్తి. ఎమ్.ఏ.ఎల్.టి—అన్న పేరు!

సామాను దింపించాను.

"ఎవరి కోసమండీ?"

"ఈ ఇంట్లో సత్యప్రసాద్ వున్నారు కదండీ!"

"ఉన్నారున్నారు స్టేట్‌బ్యాంకీలో పని, ఆ కుర్రాడేనా?"

"ఆఁ ఆఁ అతనేనండీ—ఇక్కడేనా?"

"ఇక్కడే పెరటివేపె వాటా.అలా సందులోంచి వెళ్ళండి."

అతని తెలుగుచూసి ఇతనెక్కడో సర్కారు జిల్లాలనుంచి వచ్చినవాడేనని రూఢి చేసుకున్నాను.

మొహం కాస్త తేరిపార చూడగానే మనిషి గుర్తొచ్చాడు.

"నమస్కారం మేష్టారు! నన్ను గుర్తు పట్టలేదండీ?"

"అదే అదే ఎక్కడో చూసినట్టు జ్ఞాపకం...."

"అదేంటి మేష్టారూ మీరు విజయనగరం కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా పని చెయ్యలేదూ? నేను మీ దగ్గర బి.ఏ, చదువుకున్నాను—1951లో నా పేరు రామగోపాలం సార్!"

"నువ్వటయ్యా, నీ తస్సాచెక్కా, ఎంత మారిపోయావు? నిన్ను చూసీ చూడగానే ఎక్కడో చూసిన మొహంలా ఉందని అనుమానిస్తూనే వున్నానన్నమాట కాని నా స్టూడెంటనుకోలేదు. అలహాబాదు యూనివర్సిటీలో నేను చదివినప్పుడు

మా ప్రొఫెసరొకాయన సరిగ్గా యిలాగే వుండేవాడు. ఆయననుకున్నాను!" అన్నారు సాంబమూర్తిగారు షేక్‌హేండ్ కోసం చెయ్యి జాపుతూ.

చేతిలో సంచి మార్చుకోడానికి వీల్లేదన్నట్లుగా నేను ఆ చెయ్యందుకో లేదు.

పైగా ఆటోరిక్షా అబ్బాయి నా సూట్ కేస్ పట్టుకుని సందులోకి దూరి పేడు.... హడావుడిగా అతని వెనకపడ్డాను.

* * *

రెండ్రోజులైంది.

హైదరాబాదులో నేననుకున్న పన్లన్నీ అయిపోయాయి. సాయంకాలానికి గాని రేపుదయానికి గాని బెజవాడకి బస్సుటిక్కెట్టు కొనేయ్యమని సత్యప్రసాద్‌కి చెప్పేను.

వేగిరం విశాఖపట్నానికి వెళ్ళిపోవాలనున్నాది.

అంచేత సాయంకాలం బస్సుకే టికెట్ దొరికితే బావుణ్ణనిపిస్తున్నది. ఇంతట్లోకే సత్యప్రసాద్ ఫోన్ చేసి టిక్కెట్టు రేపటికేనని ఇవాళ ఉండిపోక తప్పదని చెప్పాడు. యువతీమండల్లో చెంబై వైద్యనాథ్ భాగవతార్ కచేరి వుంది రమ్మన్నాడు.

నాలుగురోజుల్నించి ఆఫీసు పన్లతో ప్రయాణాల్తో సతమతమయిపోతున్నాను. ఇవాళ అనుకోకుండా ఈ అదృష్టం!

మహానుభావుడు, చెంబై మనం కావాలనుకున్నపుడు దొరకడు. ఆ మధ్య ఆయన విశాఖపట్నం వొచ్చినపుడు ఊపిరి సలపని పని. వెళ్ళలేక పోయాను.

ఇప్పుడు తలవని తలంపుగా ఈ అవకాశం.

గొప్ప అవేశం వొచ్చింది.

"సంగీత జ్ఞానము భక్తివినా సన్మార్గము కలదే మనసా" అనుకుంటూ గొప్ప సంగీతం వినడానికి మనస్సుని ఆయత్తం చేస్తున్నాను.

నాలుగురోజుల్నించే టెర్లిన్ పులెస్ బట్టల మధ్య ఉక్కిపోతున్నాను. దాని కూడా రిలీఫ్ దొరికింది.

మొహం కడుక్కున్నాను, తల దువ్వుకున్నాను. తలంటు పోసుకున్నానేమో, జుట్టు కుచ్చులాగున్నాది. గొప్ప సుఖంగా వుంది.

తిలకంపీసా తీసుకుని నిలువుగా పొడుగ్గా బొట్టెట్టుకున్నాను.

గ్లాస్కో పొల్లుపంచె తీశాను. ఉభయపింజలూ పోసి కట్టాను.

కళ్ళీ లాల్చీ వేసుకున్నాను.

అరుచెప్పులు తొడుక్కుని బైటికొచ్చాను, బస్టాండ్‌దాక వచ్చి కిళ్ళీ కొట్టుమీద దబ్బనున్నర ఆకులూ, నాలుగు వక్కపొడి పొట్లాలు, ఇంత సున్నం ముద్ద కొనుక్కున్నాను జేబులో ఉమాదేవిగారిచ్చిన ఏలక్కాయలూ, లవంగాలూ ఉన్నాయి.

బస్సుకోసం చూస్తూ తాంబూలం వేసుకుంటున్నాను. చిన్నప్పుడు మద్రాసులో ఉన్నప్పుడు అలవాటు, సున్నం నున్నగా ఉన్నది. ఆకులకి పట్టించి గట్టిగా వున్నది ఎలక్ట్రిక్ పోల్‌కి రాస్తున్నాను.

ఒకావిడ ఆ పోల్ని ఆనుకుని నిలబడ్డాది. ముచ్చటగా ముగ్గురు పిల్లలున్నారు. సున్నం చెబ్బ ఎర్రచీరకి ఎక్కడ తగుల్తుందోనని దూరంగా జరుగుతూ హైదరాబాదులో ఈ "పెత్తలిపాక్" గాడు ఎవడన్నట్టు తేరిపార చూసింది నావైపు.

నేనూ చూశాను.

అనుమానం వేసింది.

ఎక్కడో చూశాను.

మరో పదిసెకండ్లు తిరిగేలోగా మర్రెండు సార్లు చూశాను.

నమ్మకం ఏర్పడుతోంది—

గాయత్రే!

ఇక్కడున్నాదా గాయత్రి?!

ముగ్గురు పిల్లలు కూడానా?

నావేపు చూస్తున్నాది గాయత్రి.

నేనెవరో ఇంకా గుర్తు రాలేదులావుంది.

"పూర్వ జ్ఞాపక మేదియో—పలుకరించెను గుండెలో" అని రాసేడు కవి,

1951 నాటి మాట.

నేను బి.ఎ. ఫైనలియర్.

ఏను ఎస్సెస్సెల్సీ—

మాకు ఎస్సెస్సెల్సీదాకా లెక్కలు చెప్పిన సుబ్బారావుగారమ్మాయి, గాయత్రి.

తనకి పదహారో ఏడు.

విజయనగరంలో—

అన్నాళ్ళూ ఎక్కడున్నా కానీ ఆ ఏడాది మా ఇంటికెదురుగా వున్నింట్లోకి వచ్చేరు.

చెవిలో సొంతరాగం గుంయిమంటున్న తుమ్మెదని నేను.

విడీవిడని మొగ్గ గాయత్రి.

చూపుల్తోనే సంపూర్ణాలింగనాలు చేసేసుకునేవాళ్ళం.

అంతకంటే ఏం చెయ్యాలో మాకు తెలీదు అప్పటికి మరి.

ఆ తరువాత కొన్నాళ్ళకి వాళ్ళెళ్ళిపోయారు.

ఆ ఇంట్లోంచి. నాకు గాయత్రి అపుపళ్ళేదు మరి. కాని పెళ్ళిచూపులకెళ్ళి ఆడపిల్లల్ని పరీక్షగా చూసేటపుడు గాయత్రే జ్ఞాపకం వచ్చి ప్రతి పిల్లీ అలాగే కనబడేది. కాని ప్రతిపిల్లకి గాయత్రికున్నలాటి కళ్ళెక్కణ్ణుంచొస్తాయి. ఎక్కడో సత్యభామకి తప్ప!

పిల్లలు నచ్చకపోయినపుడల్లా గాయత్రి జ్ఞాపకానికొచ్చి ఆ మాట చెప్పడానికి మొహమాట పడిపోయేవాణ్ని—

నాకిప్పుణ్ణుంచీ పెళ్ళేమిటమ్మా అని తేల్చేసేవాణ్ని.

చివరికోసారి మా అమ్మతో అన్నాను.

సుబ్బారావు మేష్టారమ్మాయి గాయత్రినైతే చేసుకుంటానమ్మా అని. మా అమ్మ భోగట్టాలు చేసింది ఎక్కడున్నా దెక్కడున్నాది మా కాబోయే కోడలంటూనూ

ఎక్కడున్నాదో మరి తెలిసిందే కాదు.

చివరికిక్కడ తేలింది.

"నమస్కారమండీ" అంటి. రెండు చేతులూ జోడించి

నోటినిండా ఆకులు- చెయ్యాడించేను.

"మీది విజయనగరం కాదండీ?"

ఇన్నాళ్ళయి పోయినా నేను పలకరించి మాట్లాడలేకపోయాను. పైగా తను పలుకరిస్తేకూడా మాట్లాడ్డానికి వీల్లేకుండా ఈ ఆకులు నమలడం వొకటీ.

తల నిలువుగా ఆడించెను.

ఉమ్మి తుంపర్లు గాని పడిపోతాయేమోననే భయంతో కొంచెం వెనక్కి తగ్గేను.

"మీ ఇంటిపేరు భమిడిపాటివారు కాదూ!"

కుడిచేతి చూపుడువేలుతో "కరెక్ట్" అని సంజ్ఞ చేసేసు.

"నేను గాయత్రినండి సుబ్బారావుగారమ్మాయిని— మీ ఇంటెదురుగుండా వుండేవాళ్ళం కొన్నాళ్ళు- జ్ఞాపకం ఉన్నామా?"

ఓ మాటు ఉమ్మి "అయ్యో, ఎంత మాటా!" అన్నాను.

"మీ అబ్బాయి రామగోపాలం అని వొకడుండాలి, ఇప్పుడెక్కడున్నాడు?"

వెనకాల ఏదో రాయి తగిలినట్టు అయింది. అడుగు తడబడింది. బర్హామంటు బస్సొచ్చింది.

"బర్హాంత్‌పురా చల్తీ"? అని అడుగుతూ వాడేం చెప్తున్నాడో వినిపించుకోకుండా బస్సులో దూకేసేను.

*　　　*　　　*

వాల్తేరు స్టేషన్లో రైలు దిగేసరికి పావుతక్కువేడవుతోంది. రిక్షా మాటాడుకున్నాను. ఇంటికి చేరేసరికి ఎనిమిది దగ్గరవుతోంది.

పనిమనిషి నేనూ వొకేసారి గుమ్మం దగ్గర తటస్థపడ్డాం.

"పరేగాని అలా సెలూన్‌కెళ్ళి అప్పారావు నోసారి రమ్మన్నానని చెప్పిరా" అని పనిమనిషికి పురమాయించేను.

పనిమనిషి వెళ్ళింది.

"అప్పారావెందుకూ?" అంటూ సత్యభామ ఎదురొచ్చిందింట్లోంచి.

జేబులోంచి రెండు సీసాలుగా వున్నదొక పాకెట్ తీశాను.

"ఏమిటిది?"

"జుట్టుకి రంగేసుకొమన్నావుగా"

"అన్నానుగానీ మీరు వేసుకుంటారని అనుకున్నానటండి! ఇంతకీ ఏం జరిగింది.

"కథే జరిగింది."

"ఏమి కథ?"

"పనికిరాని కథ"

"పనికిరాక పోవడమేమీ?"

"నిజంగా జరిగిందేదైనా సరే కథగా పనికిరాదన్నారు ఆస్కార్ వైల్డు!"

"లోమా టైమ్" అని అరుస్తున్నాడు రేడియో సిలోన్లోంచి.